

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ЗДОРОВ'Я ТА ТУРИЗМУ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фізичного
виховання, здоров'я та туризму

(підпис)

(ініціали та прізвище)

«29»

2025р.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КЛІНІЧНИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИ
ПОРУШЕННЯХ ДІЯЛЬНОСТІ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ**

підготовки бакалаврів
денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Фізична терапія, ерготерапія
спеціалізації І7.01 Фізична терапія
спеціальності І7 Терапія та реабілітація
галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Професійна кваліфікація: Асистент фізичного терапевта

ВИКЛАДАЧ: Бессарабова Олена Вікторівна к.пед.н., доцент

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри терапії та реабілітації
Протокол № 1 від "29"серпня 2025 р.
В.о. завідувачки кафедри терапії та
реабілітації

Лашко *Лашко Олена І.В.*

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Лашко *Лашко Олена І.В.*

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2025 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: bessarabova217@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення:

Телефон: (061) 289-75-53

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Кафедра: терапії та реабілітації, 4-й корпус, ауд. 301

1. Опис навчальної дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія» підготовки бакалаврів галузі знань 22 Охорони здоров'я спеціальності 227 Терапія та реабілітація спеціалізації 227.01 Фізична терапія. Освітній компонент ППОП 13 «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату» відноситься до циклу професійної підготовки освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія».

Наразі суспільство в умовах інтенсифікації ритму життя та викликів сьогодення пред'являє високі вимоги до професійної підготовки фахівців із фізичної терапії. Майбутні фахівці мають бути готові до надання якісних послуг, зокрема пацієнтам із ушкодженнями та захворюваннями опорно-рухового апарату.

Навчальний курс «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату» відіграє ключову роль у підготовці майбутніх фахівців сфери охорони здоров'я. Курс спрямований на вивчення реабілітаційних підходів для пацієнтів з травмами та ортопедичними порушеннями, а також на формування теоретичних знань і практичних навичок з фізичної терапії. Цей курс забезпечує розуміння специфіки застосування реабілітаційних засобів, необхідних для відновлення функціональної активності та працездатності пацієнтів.

Основною метою курсу є розвиток сучасного мислення та глибокого розуміння основ фізичної терапії при порушеннях опорно-рухового апарату. Студенти набувають навичок з обстеження, планування, втручання та контролю серед пацієнтів із різними травмами та захворюваннями опорно-рухового апарату, що сприяє не лише відновленню функцій, але й підвищенню якості життя пацієнтів. Важливим аспектом є опанування студентами практичних навичок які є необхідними під час проходження клінічної практики.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату» є:

- Сформувані загальні та фахові компетентності у межах дисципліни.
- Навчити практичним навичкам, необхідним для планування та реалізації професійних дій.
- Забезпечити засвоєння знань та умінь щодо безпечного проведення практичної діяльності з фізичної терапії для пацієнтів та фахівців.
- Сформувані базові вміння з розробки індивідуальних програм фізичної терапії.
- Визначати ефективні методи фізичної терапії при травмах і захворюваннях опорно-рухового апарату та обирати оптимальний комплекс реабілітаційних заходів для кожного пацієнта.

Основними формами вивчення курсу є лекції та лабораторні заняття. Лабораторні заняття дозволяють поглибити лекційний курс, узагальнити теоретичний матеріал й заохотити до самостійної праці. Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів, що сприяє формуванню їх пізнавальних здатностей, спрямованості на постійну самоосвіту та безперервне навчання.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти
<i>1</i>	<i>2</i>
Статус дисципліни	Обов'язкова
	Цикл дисциплін професійної підготовки спеціальності
Семестр	3-4-й
Кількість кредитів ECTS	7
Кількість годин	210 год.
Лекційні заняття	38 год.
Лабораторні заняття	44 год.
Самостійна робота	128 год.
Консультації	Консультації: очні – <i>середа з 11:00 до 13:00, 4 корпус, ауд. 301</i> ; дистанційні – <i>Google-Meet, за попередньою домовленістю</i>
Вид підсумкового семестрового контролю:	3 семестр – залік 4 семестр – екзамен
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9023

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<p><i>Загальні компетентності</i></p> <p>ЗК02. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК07. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p>	<p>Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний: лекційні заняття</p> <p>Репродуктивний метод (репродукція - відтворення):</p> <p>Активні методи: - уміння вирішувати проблеми колективно;</p>	<p>Усний контроль (усне опитування), письмовий контроль, практична перевірка.</p> <p>Тестування у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ Moodle</p> <p>Метод самооцінювання</p>

<p><i>Спеціальні (фахові компетенції)</i></p> <p>СК03. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійну діяльність з фізичної терапії осіб різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп.</p> <p>СК04. Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження, опитування) і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю.</p> <p>СК05. Здатність, під супервізією фізичного терапевта, ефективно реалізовувати програму фізичної терапії відповідно до функціональних можливостей пацієнта/клієнта.</p> <p>СК06. Здатність, за дорученням фізичного терапевта, здійснювати моніторинг реакцій і стану пацієнтів/клієнтів різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп, під час виконання призначених заходів/тестів, включно з документуванням, звітуванням про отримані результати.</p> <p>СК08. Здатність ефективно спілкуватися, зокрема навчати пацієнта/клієнта, його родину й опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та обмежень життєдіяльності та популяризувати здоровий спосіб життя.</p> <p>СК09. Здатність надавати домедичну допомогу під час виникнення невідкладних станів.</p> <p>Спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:</p> <p>СК10. Здатність, під супервізією фізичного терапевта, ефективно реалізовувати програми фізичної терапії для відновлення/ корекції рухових та морфофункціональних можливостей пацієнтів з травмами та захворюваннями</p>	<p>- вміння презентувати отримані результати. Кейс-стаді проблемних задач, аналіз різних ситуацій.</p> <p>Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний: лекційні заняття</p> <p>Метод моделювання, Ігровий метод, Імітаційний метод: діагностичне обстеження пацієнта</p> <p>Практичні методи: розв'язування ситуаційних задач</p>	<p>Усне опитування</p> <p>Метод самооцінювання, письмовий контроль, практична перевірка, розв'язування ситуаційних задач</p> <p>Написання письмової контрольної роботи, розв'язування ситуаційних задач</p>
--	---	---

опорно-рухового апарату з урахуванням регіональних особливостей, воєнного стану та повоєнного відновлення України.

СК13. Здатність корегувати наявні рухові порушення в реабілітації пацієнтів різних категорій із застосуванням різних видів терапії.

Програмні результати навчання

ПР1. Використовувати рухову активність людини для зміцнення та збереження індивідуального та громадського здоров'я.

ПР2. Вміти спілкуватися українською та іноземною мовою у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

ПР4. Вести професійну документацію.

ПР6. Розуміти процеси державно-політичного та соціально-економічного розвитку українського суспільства, сутність перетворень, що відбуваються в державі; розуміти основні філософські категорії та поняття.

ПР8. Надавати домедичну допомогу при невідкладних станах.

ПР9. Аналізувати і застосовувати сучасні науково-доказові дані для виконання професійних завдань.

ПР10. Визначати симптоми та синдроми, описувати обмеження функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021.

ПР11. Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі;

оцінювати отриману інформацію.

ПР12. Реалізовувати індивідуальну програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії під супервізією фізичного терапевта, уміти здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій та асоційованих з ними обмежень активності та участі.

ПР13. Проводити пацієнтоцентричну практичну діяльність за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики.

ПР15. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні засоби реабілітації.

ПР17. Проводити інструктаж та навчання пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, опікунів.

ПР18. Оцінювати результати виконання заходів фізичної терапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПР19. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання з допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

Програмні результати навчання, передбачені освітньою програмою

ПР20. Реалізовувати, під супервізією фізичного терапевта, програми фізичної терапії для відновлення/корекції рухових та морфофункціональних можливостей пацієнтів з травмами та захворюваннями опорно-рухового апарату з урахуванням регіональних

<p>особливостей, воєнного стану та повоєнного відновлення України.</p> <p>ПР23. Організувати та проводити заняття з різних видів терапії, надавати рекомендації щодо використання окремих засобів реабілітації.</p>		
---	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи управління у галузі охорони здоров'я

Тема 1. Менеджмент в охороні здоров'я. Основи законодавства України про охорону здоров'я. Поняття менеджменту, його особливості в сучасний період. Загальні основи менеджменту. Менеджмент у сфері охорони здоров'я в Україні Організація як об'єкт менеджменту. Менеджер у системі охорони здоров'я населення. Стратегічний менеджмент у галузі охорони здоров'я. Роль менеджера в охороні здоров'я. Самоменеджмент. Сутність маркетингу у сфері реабілітаційних послуг. Визначення маркетингу реабілітаційних послуг. Особливості ринку реабілітаційних послуг. Складові маркетингу реабілітаційних послуг. Принципи, завдання та функції маркетингу реабілітаційних послуг. Поняття реабілітаційних послуг та їх класифікація.

Тема 2. Реабілітаційне обстеження при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату. Спостереження (формальне та неформальне). Суб'єктивне оцінювання (опитування). Об'єктивне оцінювання: Способи визначення вісі кінцівок, хребта. Основні види деформацій кінцівок та хребта. Вимірювання довжини та об'єму кінцівок. Види скорочення кінцівок та методи їх визначення. Аналіз ходи (нормальна, патологічна). Методи визначення об'єму руху в суглобах (гоніометрія). Види контрактур. Визначення інтенсивності та динаміки болю у пацієнтів ортопедо-травматологічного профілю (візуально-аналогова шкала ВАШ, опитувальник Мак-Гілла). Визначення м'язової сили (тест з опором, мануальне м'язове тестування, кистьова динамометрія). Визначення м'язової витривалості (6-хвилинний та 2-хвилинний тест ходи). Діагностика додаткових рухів «Суглобова гра» пацієнтів із симптомами та синдромами ураження опорно-рухового апарату (окремі додатковий рух, кінцеве відчуття та наявність симптомів в кожному з напрямків (біль, крепітація). Визначення рівноваги та координації (шкала Берга, встань та йди).

Тема 3. Основи фізичної терапії при порушеннях опорно-рухового апарату.

Особливості застосування терапевтичних вправ при порушенні діяльності опорно-рухового апарату. Терапевтичні вправи (на зменшення болю та набряку, на розвиток сили, на розвиток витривалості, на підтримку амплітуди руху, на гнучкість, на рівновагу, на координацію). Функціональне тренування при порушеннях опорно-рухового апарату (переміщення у ліжку, навички сидіння, переміщення поза межі ліжка, вставання, стояння, хода, хода з перешкодами).

Позиціонування в системі реабілітації пацієнтів з порушеннями опорно-рухового апарату. Мануальні техніки фізичної терапії (мобілізація суглобів, суглобова гра, постізометрична релаксація). Підбір, налаштування та навчання користуванням допоміжними засобами (ходунки, милиці, тростини). Технічні засоби в системі фізичної терапії пацієнтів з порушеннями опорно-рухового апарату. Особливості застосування засобів фізичної терапії при больовому синдромі. Фізична терапія на різних стадіях загоєння. Контроль та його підсистеми (збір даних та аналіз отриманих контрольних показників). Моделі надання та порядок організації реабілітаційної допомоги на реабілітаційних маршрутах у гострому, підгострому, довготривалому періодах.

Змістовий модуль 2 Клінічний реабілітаційний менеджмент при пошкодженнях м'язово-сухожильного апарату та зв'язок верхньої та нижньої

кінцівки.

Тема 4. Клінічний реабілітаційний менеджмент при пошкодженнях м'язово-сухожильного апарату та зв'язок верхньої кінцівки. Особливості застосування засобів фізичної терапії при пошкодженнях ротаторної манжети плеча. Клінічні тести для діагностики розриву ротаторної манжети плеча (тест Кодмана, тест «Стартера», тест «Порожній чашки»). Клінічний реабілітаційний менеджмент при імпіджмент-синдромі. Клінічні тести для діагностики імпіджмент-синдрома (Хокінса–Кеннеді, тест «Больової дуги»). Засоби фізичної терапії при латеральному та медіальному епікондиліті. Специфічні тести для діагностики латеральному та медіальному епікондиліті (тест Козена, тест Медсли, тест Мілля). Особливості застосування засобів фізичної терапії при вивиху плеча. Застосування засобів фізичної терапії при вивихах лопатки. Фізична терапія при вивиху акроміального та грудинного кінця ключиці. Клінічний реабілітаційний менеджмент при вивихах кісток передпліччя. Особливості підбору ортезів, бандажів при пошкодженнях зв'язок, сухожилків та м'язів.

Тема 5. Клінічний реабілітаційний менеджмент при пошкодженнях м'язово-сухожильного апарату та зв'язок нижньої кінцівки. Особливості застосування засобів фізичної терапії при пошкодженнях зв'язок колінного суглоба. Функціональні тести при ушкодженні хрестоподібних зв'язок колінного суглоба (тест передньої та задньої висувної шухляди, тест Лахмана, зворотній тест Лахмана). Алгоритм заходів фізичної терапії при тендиніті зв'язки надколінка. Особливості застосування засобів фізичної терапії при пошкодженнях ахілового сухожилля. Функціональні тести та проби при пошкодженні ахілового сухожилля (Тест Томпсона, Matles тест, обернений тест, функціональна проба). Засоби фізичної терапії при вивиху стегна. Клінічний реабілітаційний менеджмент при ушкодженнях менісків колінного суглоба. Функціональні тести при ушкодженні менісків колінного суглоба (МакМюррей, Епли, Штеймана1-2) Клінічний реабілітаційний менеджмент на різних етапах відновлення після мініскестомії колінного суглоба. Шкала функціонування колінного суглоба Лісхольма. Фізична терапія при пошкодженні хамстрінгів. Особливості підбіру ортезів, бандажів при пошкодженнях зв'язок, сухожилків та м'язів.

Змістовий модуль 3 Клінічний реабілітаційний менеджмент при переломах кісток плечового пояса, вільної верхньої та нижньої кінцівок.

Тема 6. Фізична терапія при переломах кісток плечового поясу та верхньої кінцівки. Клінічний реабілітаційний менеджмент при переломі ключиці. Особливості застосування засобів фізичної терапії при пошкодженнях лопатки. Особливості застосування засобів фізичної терапії при діафізарних переломах плечової кістки. Застосування засобів фізичної терапії при пошкодженнях кісток передпліччя (діафізарні переломи, перелом променевої кістки в типовому місті, переломи кісток кисті).

Тема 7. Фізична терапія при переломах кісток нижньої кінцівки. Клінічний реабілітаційний менеджмент при діафізарних переломах стегнової кістки. Особливості застосування засобів фізичної терапії при переломах шийки стегна. Відновлення після ендопротезування кульшового суглоба. Особливості застосування засобів фізичної терапії при переломі надколінка. Особливості застосування засобів фізичної терапії при переломі великогомілкової кістки. Особливості застосування засобів фізичної терапії при переломі малогомілкової кістки. Особливості застосування засобів фізичної терапії при переломі п'яtkової кістки. Клінічний реабілітаційний менеджмент при ушкодженнях плюсневих кісток. Методика підбору і навчання пересування за допомогою додаткових засобах пересування.

Змістовий модуль 4. Клінічний реабілітаційний менеджмент при переломах хребта та тазу. Клінічний реабілітаційний менеджмент при ампутаціях кінцівок.

Тема 8. Фізична терапія при ушкодженні хребта. Особливості застосування засобів фізичної терапії при компресійних переломах хребта (шийний, грудний, поперековий відділи). Застосування засобів фізичної терапії при нестабільних переломах хребта. Особливості фізичної терапії після малоінвазивних втручань (вертебропластика, балонна кіфопластика).

Тема 9. Фізична терапія при ушкодженні таза. Особливості застосування засобів фізичної терапії при ізольованих переломах кісток таза. Симптоми при пошкодженнях кісток таза (симптом Вернейля і Ларрея, симптом прилиплої п'ятки, симптом задньої ходи). Клінічний реабілітаційний менеджмент при пошкодженнях переднього напівкільця. Застосування фізичної терапії при пошкодженнях по типу Мальгеня та Волюм'є.

Тема 10. Фізична терапія після ампутації кінцівок. Алгоритм фізичної терапії на ранньому післяопераційному періоді, періоді підготовки кукси і пацієнта до протезування, період опанування постійним протезом. Оцінка стану кукси (огляд чутливих ділянок кукси, тест Тамаса, симптом Тінеля, вимір окружності кукси). Формування кукси. Менеджмент фантомного болю. Функціональне тренування: переміщення у ліжку, навички сидіння, переміщення поза межі ліжка, вставання, стояння, хода, користування допоміжними засобами для ходи та візком, користування протезами, самообслуговування та самоогляд. Оцінка рівноваги (адаптована шкала Берга). Плавання та водна гімнастика у воді як засіб рухової реабілітації ветеранів після ампутації кінцівок.

Тренування культу. Засоби фізичної терапії (терапевтичні вправи – загальнозміцнюючі та дихальні вправи, корекція культу положенням, пасивні вправи, активні вправи в полегшених умовах). Особливості конструкції протезів верхніх та нижніх кінцівок. Особливості проведення реабілітаційних заходів при ампутаціях верхніх та нижніх кінцівок. Реабілітаційний цикл програми фізичної терапії для осіб після ампутації верхньої/нижньої та парних кінцівок: терапевтичні вправи, підготовка кукси до тимчасового протезу, виготовлення постійного протезу, оцінка рівноваги, навчання користування протезом, оцінка результатів реабілітації.

Змістовий модуль 5 Клінічний реабілітаційний менеджмент при запальних захворюваннях хребта та суглобів.

Тем.11. Фізична терапія при анкілозивному спондиліті (хвороба Бехтєрева). Функціональні тести для оцінки стану хребта (тест «Пальці-підлога», бічний нахил, проба Отта и Шобера). Алгоритм фізичної терапії при анкілозивному спондиліті. Розвантажувально-дієтична терапія при анкілозивному спондиліті.

Тема 12. Фізична терапія при артритях. Індекс остеоартриту WOMAC. Стенфордська анкета оцінки здоров'я хворого на ревматоїдний артрит. Алгоритм фізичної терапії при ревматоїдному артриті в підгострій і хронічній стадії. Особливості фізичної терапії при ювенільному ревматоїдному артриті (включаючи хворобу Стілла). Засоби фізичної терапії при реактивному артриті в підгострій і хронічній стадії. Особливості застосування фізичної терапії при псоріатичному артриті в підгострій і хронічній стадії. Алгоритм фізичної терапії при подагричному артриті в підгострій і хронічній стадії. Засоби фізичної терапії при інфекційному артриті в підгострій і хронічній стадії.

Змістовий модуль 6 Клінічний реабілітаційний менеджмент при дегенеративно-дистрофічних захворюваннях хребта та суглобів

Тема 13. Фізична терапія при остеоартрозах. Засоби фізичної терапії при артритях великих суглобів. Особливості фізичної терапії в передопераційний період. Реабілітаційний менеджмент при едопротезуванні кульшового суглоба. Реабілітаційний менеджмент при едопротезуванні колінного суглоба. Функціональне тренування після едопротезування кульшового і колінного суглобів.

Тема 14. Фізична терапія при дегенеративній патології хребта. Засоби фізичної терапії при остеохондрозі шийного відділу хребта. Засоби фізичної терапії при остеохондрозі грудного відділу хребта. Алгоритм фізичної терапії при остеохондрозі поперекового відділу хребта. Засоби фізичної терапії при спондилоартрозах. Особливості фізичної терапії при грижах і протрузіях. Тракція хребта (суха та підводна).

Змістовий модуль 7. Клінічний реабілітаційний менеджмент при дефектах постави, сколіозах та плоскостопості.

Тема 15. Фізична терапія при порушеннях постави. Засоби фізичної терапії при дефектах постави. Застосування профілактора Євмінова при дефектах постави.

Гідрокінезіотерапія при порушеннях постави. Використання рухливих ігор для профілактики та реабілітації дефектів постави. Інтерактивні програми та мобільні додатки для вправ при порушеннях постави.

Тема 16. Фізична терапія при сколіозі. Сучасні методи оцінки та діагностики сколіозу. Засоби фізичної терапії при сколіозі. Використання корсетів у лікуванні сколіозу: ефективність та обмеження. Авторські програми реабілітації при сколіозах (Шрот терапія, профілактор Євмінова). Профілактика сколіозу та дефектів постави у дітей та підлітків. Інтерактивні програми та мобільні додатки для вправ при сколіозах.

Тема 17. Фізична терапія при плоскостопості. Методи визначення плоскостопості: візуальний, вимірювальний (подометрія, плантографі). Засоби фізичної терапії при плоскостопості. Гідрокінезіотерапія та її застосування при плоскостопості. Інтерактивні програми та мобільні додатки для вправ при плоскостопості. Рухливі ігри та вправи для профілактики та реабілітації плоскостопості. Використання кінезіологічного тейпування для стабілізації стопи. Ортопедичні килимки для профілактики та реабілітації плоскостопості.

Змістовий модуль 8 Клінічний реабілітаційний менеджмент при вроджених вадах та деформаціях апарату опори та руху.

Тема 18. Фізична терапія при дисплазії кульшового суглоба та вродженому вивиху стегна. Симптоми вродженого вивиху стегна: обмеження відведення, симптом «зісковзування», асиметрія складок на стегнах, вкорочення кінцівки, зовнішня ротація стопи. Засоби фізичної терапії при дисплазії кульшового суглоба та вродженому вивиху стегна. Лікування положенням: методика широкого сповивання та застосування ортопедичних пристроїв: шини, стремена Павлика, подушки Фрейка для підтримання правильного положення стегна. Алгоритм фізичної терапії у післяопераційному періоді.

Тема 19. Фізична терапія при вродженій клишоногості. Основні прояви типової клишоногості. Засоби фізичної терапії при вродженій клишоногості. Кориговане положення бинтуванням. Алгоритм фізичної терапії у післяопераційному періоді.

Тема 20. Фізична терапія при вродженій м'язовій кривошії. Позиційна терапія: правильне положення голови, стимуляція рухів, положення на животі. Застосування корекційних пристроїв: комірць Шанца, ортопедичні подушки. Засоби фізичної терапії при вродженій м'язовій кривошії. Гідрокінезіотерапія при вродженій м'язовій кривошії. Алгоритм фізичної терапії у післяопераційному періоді.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
III семестр ЗМ1-ЗМ4				
Лекція 1	Тема: Менеджмент у охороні здоров'я	2	...	Тиждень 1
Самостійна робота	Тема: Особливості ринку реабілітаційних послуг <i>Завдання для виконання (зміст)</i> Проведіть дослідження ринку реабілітаційних послуг у вашому регіоні. Напишіть звіт, що включає аналіз конкуренції, основні послуги, які надаються, та тенденції ринку	3		

Лекція 2, 3	Тема: Реабілітаційне обстеження при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату.	4		Тиждень 2,3
Лабораторна робота 1	Тема: Реабілітаційне обстеження при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату. <i>Перелік питань/завдань</i> Визначення інтенсивності та динаміки болю у пацієнтів ортопедо-травматологічного профілю (візуально-аналогова шкала ВАШ, опитувальник Мак-Гілла). Визначення м'язової сили (тест з опором, мануальне м'язове тестування, кистьова динамометрія)	2		Тиждень 2
Самостійна робота	Тема: Реабілітаційне обстеження при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату. <i>Завдання для виконання (зміст)</i> Розв'язати ситуаційні задачі з поточної теми	6		
Лекція 4, 5	Тема: Основи фізичної терапії при порушеннях опорно-рухового апарату	4		Тиждень 4, 5
Лабораторна робота 2	Тема: Основи фізичної терапії при порушеннях опорно-рухового апарату <i>Перелік питань/завдань</i> Моделі надання та порядок організації реабілітаційної допомоги на реабілітаційних маршрутах у гострому, підгострому, довготривалому періодах	2		Тиждень 4
Самостійна робота	Тема: Основи фізичної терапії при порушеннях опорно-рухового апарату <i>Питання для розгляду</i> Розв'язати ситуаційні задачі з поточної теми. Пройти поточні тестування СЕЗН Moodle	5		
Лекція 6	Тема: Клінічний реабілітаційний менеджмент при пошкодженнях м'язово-сухожильного апарату та зв'язок верхньої кінцівки	2		Тиждень 6
Лабораторна робота 3	Тема: Клінічний реабілітаційний менеджмент при пошкодженнях м'язово-сухожильного апарату та зв'язок верхньої кінцівки <i>Перелік питань/завдань</i> Засоби фізичної терапії при латеральному та медіальному епікондиліті. Специфічні тести для діагностики латеральному та медіальному епікондиліті (тест Козена,	2		Тиждень 6

	тест Медсли, тест Мілля). Особливості застосування засобів фізичної терапії при вивиху плеча. Застосування засобів фізичної терапії при вивихах лопатки. Фізична терапія при вивиху акроміального та грудинного кінця ключиці. Клінічний реабілітаційний менеджмент при вивихах кісток передпліччя. Особливості підбору ортезів, бандажів при пошкодженнях зв'язок, сухожилків та м'язів.			
Самостійна робота	Тема: Клінічний реабілітаційний менеджмент при пошкодженнях м'язово-сухожильного апарату та зв'язок верхньої кінцівки <i>Завдання для виконання</i> Зробити презентацію на тему: Особливості підбору ортезів, бандажів при пошкодженнях зв'язок, сухожилків та м'язів	5		
Лекція 7	Тема: Клінічний реабілітаційний менеджмент при пошкодженнях м'язово-сухожильного апарату та зв'язок нижньої кінцівки	2		<i>Тиждень 7</i>
Лекція 8	Тема: Фізична терапія при переломах кісток плечового поясу та верхньої кінцівки	2		<i>Тиждень 8</i>
Лабораторна робота 4	Тема: Фізична терапія при переломах кісток плечового поясу та нижньої кінцівки <i>Перелік питань/завдань</i> Клінічний реабілітаційний менеджмент при ушкодженнях менісків колінного суглоба. Функціональні тести при ушкодженні менісків колінного суглоба (МакМюррей, Епли, Штеймана1-2) Клінічний реабілітаційний менеджмент на різних етапах відновлення після мініскестомії колінного суглоба. Шкала функціонування колінного суглоба Лісхольма. Фізична терапія при пошкодженні хамстрінгів. Особливості підбору ортезів, бандажів при пошкодженнях зв'язок, сухожилків та м'язів	2		<i>Тиждень 8</i>
Самостійна робота	Тема: Клінічний реабілітаційний менеджмент при пошкодженнях м'язово-сухожильного апарату та зв'язок нижньої кінцівки	5		

	<p><i>Завдання для виконання (зміст)</i> Зробити презентацію на тему: Особливості підбору ортезів, бандажів при пошкодженнях зв'язок, сухожилків та м'язів. Пройти поточні тестування СЕЗН Moodle</p>			
Лекція 9	Тема: Фізична терапія при переломах кісток нижньої кінцівки	2		<i>Тиждень 9</i>
Лекція 10, 11	Тема: Фізична терапія при ушкодженні хребта	4		<i>Тиждень 10,11</i>
Лабораторна робота 5	<p>Тема: Фізична терапія при переломах кісток плечового поясу, верхньої та нижньої кінцівок</p> <p><i>Перелік питань/завдань</i> Фізична терапія при переломах кісток плечового поясу та верхньої кінцівки. Фізична терапія при переломах кісток нижньої кінцівки.</p>	2		<i>Тиждень 10</i>
Самостійна робота	<p>Тема: Фізична терапія при переломах кісток плечового поясу, верхньої та нижньої кінцівок</p> <p><i>Завдання для виконання (зміст)</i> Розв'язати ситуаційні задачі з поточної теми. Пройти поточні тестування СЕЗН Moodle</p>	5		
Лекція 12	Тема: Фізична терапія при ушкодженні таза	2		<i>Тиждень 12</i>
Лабораторна робота 6	<p>Тема: Фізична терапія при ушкодженні хребта та таза</p> <p><i>Перелік питань/завдань</i> Алгоритм фізичної терапії при ушкодженні хребта (шийного, грудного та поперекового відділів). Алгоритм фізичної терапії при ушкодженні кісток таза</p>	2		<i>Тиждень 12</i>
Лекція 13, 14	Тема: Фізична терапія після ампутації кінцівок	4		<i>Тиждень 13, 14</i>
Лабораторна робота 7	<p>Тема: Фізична терапія після ампутації кінцівок</p> <p><i>Перелік питань/завдань</i> Формування кукси. Бинтування. Огляд кукси. Підготовка до первинного та постійного протезування. Відновлення ходи після ампутації нижньої кінцівки. Засоби фізичної терапії при фантомних болях.</p>	2		<i>Тиждень 14</i>

Самостійна робота	Тема : Фізична терапія після ампутації кінцівок <i>Завдання для виконання (зміст)</i> Записати відеоролик з техніки бинтування кукси та комплекс вправ дзеркальної терапії. Пройти підсумкове тестування в СЕЗН ЗНУ	5		
IV семестр ЗМ5-ЗМ8				
Лабораторна робота 1	Тема: Фізична терапія при анкілозивному спондиліті <i>Перелік питань/завдань</i> Функціональні тести для оцінки стану хребта (проба Отта и Шобера). Алгоритм фізичної терапії при анкілозивному спондиліті. Розвантажувально-дістична терапія при анкілозивному спондиліті.	2		<i>Тиждень 1</i>
Самостійна робота	Тема: Фізична терапія при анкілозивному спондиліті <i>Завдання для виконання (зміст)</i> Провести діагностику за шкалами та опитувальниками, результати представити в звітній документації	9		
Лекція 1	Тема : Фізична терапія при артритах	2		<i>Тиждень 2</i>
Лабораторна робота 2	Тема : Фізична терапія при артритах <i>Перелік питань/завдань</i> Особливості застосування фізичної терапії при псоріатичному артриті в підгострій і хронічній стадії. Алгоритм фізичної терапії при подагричному артриті в підгострій і хронічній стадії. Засоби фізичної терапії при інфекційному артриті в підгострій і хронічній стадії	2		<i>Тиждень 2</i>
Самостійна робота	Тема: Клінічний реабілітаційний менеджмент при запальних захворюваннях хребта та суглобів <i>Завдання для виконання (зміст)</i> Провести шкали та опитувальники, результати представити в звітній документації. Пройти поточні тестування СЕЗН Moodle	9		
Лабораторна робота 3	Тема : Фізична терапія при остеоартрозах <i>Перелік питань/завдань</i> Засоби фізичної терапії при артритах великих суглобів. Особливості фізичної терапії в передопераційний період.	2		<i>Тиждень 3</i>

	Реабілітаційний менеджмент при едопротезуванні кульшового суглоба. Реабілітаційний менеджмент при едопротезуванні колінного суглоба. Функціональне тренування після едопротезування кульшового і колінного суглобів.			
Самостійна робота	Тема : Фізична терапія при остеоартрозах <i>Завдання для виконання (зміст)</i> Розв'язати ситуаційні задачі з поточної теми	9		
Лекція 2	Тема: Фізична терапія при дегенеративній патології хребта	2		<i>Тиждень 4</i>
Лабораторна робота 4	Тема: Фізична терапія при дегенеративній патології хребта <i>Перелік питань/завдань</i> Засоби фізичної терапії при остеохондрозі шийного відділу хребта. Засоби фізичної терапії при остеохондрозі грудного відділу хребта. Алгоритм фізичної терапії при остеохондрозі поперекового відділу хребта. Засоби фізичної терапії при спондилоартрозах. Особливості фізичної терапії при грижах і протрузіях. Тракція хребта (суха та підводна)	2		<i>Тиждень 4</i>
Самостійна робота	Тема: Фізична терапія при дегенеративній патології хребта. <i>Завдання для виконання (зміст)</i> Зробити презентацію на тему: Тракція хребта (суха та підводна). Пройти поточні тестування СЕЗН Moodle	9		
Лабораторна робота 5	Тема: Фізична терапія при порушеннях постави <i>Перелік питань/завдань</i> Засоби фізичної терапії при дефектах постави. Застосування профілактора Євмінова при дефектах постави. Гідрокінезіотерапія при порушеннях постави. Використання рухливих ігор для профілактики та реабілітації дефектів постави. Інтерактивні програми та мобільні додатки для вправ при порушеннях постави	2		<i>Тиждень 5</i>
Самостійна робота	Тема: Фізична терапія при порушеннях постави <i>Завдання для виконання (зміст)</i> Розробити комплекс терапевтичних вправ при порушеннях постави	9		

Лекція 3	Тема : Фізична терапія при сколіозі	2		<i>Тиждень 6</i>
Лабораторна робота 6	Тема : Фізична терапія при сколіозі <i>Перелік питань/завдань</i> Сучасні методи оцінки та діагностики сколіозу. Засоби фізичної терапії при сколіозі. Використання корсетів у лікуванні сколіозу: ефективність та обмеження. Авторські програми реабілітації при сколіозах (Шрот терапія, профілактор Євмінова). Профілактика сколіозу та дефектів постави у дітей та підлітків. Інтерактивні програми та мобільні додатки для вправ при сколіозах	2		<i>Тиждень 6</i>
Самостійна робота	Тема : Фізична терапія при порушеннях постави <i>Завдання для виконання (зміст)</i> Розв'язати ситуаційні задачі з поточної теми	9		
Лабораторна робота 7	Тема: Фізична терапія при плоскостопості <i>Перелік питань/завдань</i> Методи визначення плоскостопості: візуальний, вимірювальний (подометрія, плантографі). Засоби фізичної терапії при плоскостопості. Гідрокінезіотерапія та її застосування при плоскостопості. Інтерактивні програми та мобільні додатки для вправ при плоскостопості. Рухливі ігри та вправи для профілактики та реабілітації плоскостопості. Використання кінезіологічного тейпування для стабілізації стопи. Масажні ортопедичні килимки для профілактики та реабілітації плоскостопості	2		<i>Тиждень 7</i>
Самостійна робота	Тема: Фізична терапія при плоскостопості <i>Завдання для виконання (зміст)</i> Розробити алгоритм профілактичних заходів для профілактики та лікування плоскостопості. Пройти поточні тестування СЕЗН Moodle	9		
Лекція 4	Тема: Фізична терапія при дисплазії кульшового суглоба та вродженому вивиху стегна	2		<i>Тиждень 6</i>
Лабораторна робота 8	Тема: Фізична терапія при дисплазії кульшового суглоба та вродженому вивиху стегна	2		<i>Тиждень 8</i>

	<p align="center"><i>Перелік питань/завдань</i></p> <p>Симптоми вродженого вивиху стегна: обмеження відведення, симптом «зісковзування», асиметрія складок на стегнах, вкорочення кінцівки, зовнішня ротація стопи. Засоби фізичної терапії при дисплазії кульшового суглоба та вродженому вивиху стегна. Лікування положенням: методика широкого сповивання та застосування ортопедичних пристроїв: шини, стремена Павлика, подушки Фрейка для підтримання правильного положення стегна. Алгоритм фізичної терапії у післяопераційному періоді</p>			
Самостійна робота	<p>Тема: Фізична терапія при дисплазії кульшового суглоба та вродженому вивиху стегна</p> <p align="center"><i>Завдання для виконання (зміст)</i></p> <p>Розв'язати ситуаційні задачі з поточної теми</p>	9		
Лабораторна робота 9	<p>Тема: Фізична терапія при вродженій клишоногості</p> <p align="center"><i>Перелік питань/завдань</i></p> <p>Основні прояви типової клишоногості. Засоби фізичної терапії при вродженій клишоногості. Кориговане положення бинтуванням. Алгоритм фізичної терапії у післяопераційному періоді.</p>	2		<i>Тиждень 9</i>
Самостійна робота	<p>Тема: Фізична терапія при вродженій клишоногості</p> <p align="center"><i>Завдання для виконання (зміст)</i></p> <p>Розв'язати ситуаційні задачі з поточної теми</p>	9		
Лекція 5	<p>Тема: Фізична терапія при вродженій м'язовій кривошії</p>	2		<i>Тиждень 10</i>
Лабораторна робота 10	<p>Тема: Фізична терапія при вродженій м'язовій кривошії</p> <p align="center"><i>Перелік питань/завдань</i></p> <p>Позиційна терапія: правильне положення голови, стимуляція рухів, положення на животі. Застосування корекційних пристроїв: комірець Шанца, ортопедичні подушки. Засоби фізичної терапії при вродженій м'язовій кривошії. Гідрокінезіотерапія при вродженій м'язовій кривошії. Алгоритм фізичної терапії у післяопераційному періоді.</p>	2		<i>Тиждень 10</i>
Самостійна робота	<p>Тема: Фізична терапія при вродженій клишоногості</p>	9		

	<i>Завдання для виконання (зміст)</i> Розв'язати ситуаційні задачі з поточної теми. Пройти підсумкові тестові завдання			
--	---	--	--	--

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Поточний контроль				
Лабораторна робота №1	Презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі, поточні тестування	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	9
Лабораторна робота №2	Презентація, доповідь, завдання самостійної робота	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	8
Лабораторна робота №3	Презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі, поточні тестування	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	9
Лабораторна робота №4	презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	8
Лабораторна робота №5	презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	8
Лабораторна робота №6	презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі, поточне тестування	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	9
Лабораторна робота №7	презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі, поточне тестування ситуаційні задачі	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	9
Усього за				60

поточний контроль (1 семестр)				
Лабораторна робота №1	Презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі, поточні тестування	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	6
Лабораторна робота №2	Презентація, доповідь, завдання самостійної робота	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	6
Лабораторна робота №3	Презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі, поточні тестування	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	6
Лабораторна робота №4	презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	6
Лабораторна робота №5	презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	6
Лабораторна робота №6	презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі, поточне тестування	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	6
Лабораторна робота №7	презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі, поточне тестування ситуаційні задачі	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	6
Лабораторна робота №8	презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні задачі	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	6
Лабораторна робота №9	презентація, доповідь, завдання самостійної робота, ситуаційні	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	9

	задачі, поточне тестування			
Лабораторна робота №10	презентація, доповідь, завдання самостійної роботи, ситуаційні задачі, підсумкове тестування ситуаційні задачі	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	6
Усього за поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Залік /Екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: <i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	20
	Практичне завдання	Зміст, вимоги до оформлення <i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	20
Усього за підсумковий контроль				40

Примітка. Кожний вид навчальної роботи (кожне завдання) має оцінюватися окремо, для кожного виду контрольного заходу мають бути розроблені критерії оцінювання (деталізація критеріїв забезпечить об'єктивне оцінювання здобувачів).

У разі розроблених і розміщених в СЕЗН ЗНУ системи накопичення балів і методичних матеріалів з підготовки до поточного та підсумкового контролю (контрольні заходи, їх зміст, критерії оцінювання) стовпчики 3-4 можна НЕ заповнювати. Зазначається: «Розміщено в СЕЗН ЗНУ».

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FХ	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Афанасьєв С.М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації осіб з функціональними порушеннями і дегенеративно-дистрофічними захворюваннями опорно-рухового апарату. Київ, 2018. 505 с.
2. Бава О.В. Менеджмент у галузі охорони здоров'я: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008 640 с.
3. Баєва О. В. Основи менеджменту охорони здоров'я : навч.-метод. посіб. Київ : МАУП, 2007. 328 с
4. Герцик А. М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації / фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату: монографія / Андрій Герцик. Львів: ЛДУФК, 2018. 388 с.
5. Григус І.М., Нагорна О.Б. Основи фізичної терапії: навчальний посібник. Одеса: Олді+. 2022. 150 с.
6. Григус І.М. Нагорна О.Б. Реабілітаційне обстеження в практиці фізичного терапевта : навчальний посібник. Одеса: ОлдіПлюс. 2023. 176 с.
7. Грейда Н.Б. Страхування, переміщення та позиціонування у фізичній терапії та ерготерапії: методичні рекомендації для проведення лабораторних робіт. Луцьк, 2022. 43 с.
8. Кризь-Пугач А. П. Обстеження та діагностика опорно-рухових розладів у дітей. Київ, 2002. 216 с.
9. Ольховик А.В. Діагностика рухових можливостей у практиці фізичного терапевта: навч. посібн. Суми: Сумський державний університет, 2018. 146 с.
10. Сітовський А. М. Оцінка суглобово-м'язової дисфункції при порушенні діяльності опорно-рухового апарату : метод. реком. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. 89 с.
11. Сітовський А. М. Методика застосування терапевтичних вправ при порушенні діяльності опорно-рухового апарату : навч.-метод. посіб. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. 178 с.
12. Терапевтичні вправи: навч. посіб. / О. Єжова, К. Тимрук-Скоропад, Л. Ціж, О. Ситник. Житомир: ПП «Євро-Волинь», 2021. 150 с.
13. Фізична реабілітація при ендопротезуванні органів та суглобів: навчальний посібник : навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія»/ О.О. Глиняна, Ю.В. Копчинська, І.Ю. Худецький; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 190 с.
14. Філак Я. Ф., Філак Ф. Г. Протезування та ортезування у фізичній терапії : навч. посіб. Ужгород : ФОП Сабов А. М, 2018. 102 с.
15. Rancho Los Amigos National Rehabilitation Center. LAREI, 2001.
16. Buckup Klaus MD, Buckup Johannes MD. Clinical test for the musculoskeletal system: examinations – signs – phenomena. 3rd edition. Stuttgart, New York, Delhi, Rio. 2016. 400 pp.
17. Kaltenborn F.M. Manual Mobilization of the Joints: Basic Examination and Treatment Techniques. 7th edn. Vol. 1: The Extremities. Oslo, Norway: Norli, 2011. 333 p.

Додаткова:

1. Біомеханічні основи протезування та ортезування : навч. посіб. / А. Д. Салєєва, В. В. Семенець, Т. В. Носова та ін. Харків : ХНУРЕ, 2022. 352 с.
2. Вовканич А. С. Вступ до фізичної реабілітації: навч. посіб. Львів: ЛДУФК, 2013. 184 с.
3. Герцик А. Створення програм фізичної реабілітації/терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2016. № 6. С. 37-45.
4. Ільницька Г.С., Гончарук Н.В. Терапевтичні вправи: навч. посібник для викладачів Харків : НФаУ, 2021. 198 с.
5. Кобелєв С. Фізична реабілітація осіб з травмою грудного та поперекового відділів хребта і спинного мозку: метод. посіб. для студ. ВНЗ фіз. Профілю. Львів: ПП Сорока, 2005. 88 с.
6. Костюк, М., Нестерчук, Н., Григус, І. Застосування фізичної реабілітації при сколіозі I-II ступенів. Фізична терапія, здоров'я, фізична культура та педагогіка: Монографія. Рівне, 2021. С. 23-36.
7. Носова Н.Л. Превентивна фізична реабілітація дітей дошкільного віку з функціональними порушеннями опорно-рухового апарату. Київ, 2020. 418 с.
8. Мурза В.П. Фізична реабілітація: навчальний посібник. Київ : Олан, 2004. 559 с.
9. Основи фізичної реабілітації: навчальний посібник. Кіровоград : РВВКДП ім. В. Винниченка, 2004. 238 с.
10. Об'єдова Н.В. Захворювання ніг. Діагностика і лікування. Харків: Віват, 2014. 240 с.
11. Окамото Гері. Основи фізичної реабілітації / Перекл. з англ. // Г. Окамото. Львів: Галицька видавнича спілка, 2002. - 325 с.
12. Основи фізичної реабілітації / Магльований А., Мухін В., Магльована Г. Львів, 2006. 150 с.
13. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / за заг.ред. Л.О. Вакулєнко, В.В. Клапчука. Тернопіль: ТНМУ, 2020. 372 с.
14. Практичні навички фізичного терапевта: дидактичні матеріали / [Бакалюк Т., Барабаш С., Бондарчук В. та ін.]. Київ, 2022. 164 с.
15. Попадюха Ю.А. Сучасна реабілітаційна інженерія: монографія. Ю.А. Попадюха. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 1108 с.
16. «Студент Фізичної терапії» Корисні ресурси у Фізичній терапії / за заг.ред. О.А. Карпов, Д.Г. Артикова., Д.І. Дужий. Львів: УСАФТ, 2024. 26 с.
17. Швесткова Ольга, Сладкова Петра. Фізична терапія: Підручник. Київ, Чеський центр у Києві. 2019. 272 с.
18. Фізична терапія та ерготерапія в травматології та ортопедії : метод. вказ. до проведення практичних занять магістрів 1-го курсу IV мед. фак-ту / упоряд. : А. Г. Істомін, Т. М. Павлова, А. С. Сушецька та ін. Харків : ХНМУ, 2020. 56 с.
19. Ярмошевич О.С., Нестерчук Н.Є., Михайлова І.О., Семенчук О.В., Довніч Є.А., Серков О.Ю. Сучасні тенденції реабілітації пацієнтів з ампутацією нижніх кінцівок. *Art of Medicine*. №3(31). 2024. С. 275-280

Інформаційні ресурси:

1. Physiopedia. URL : <https://members.physio-pedia.com/uk/learn-page-uk-2/>
2. PEDro - база даних із понад 60 000 досліджень, оглядів і рекомендацій, що оцінюють втручання фізичної терапії. <https://pedro.org.au/>
3. Physioplus - найбільша платформа з надання MOOC (масові відкриті онлайн-курси) для фахівців з реабілітації. URL : <https://members.physio-pedia.com/books-and-journals/>
4. Physiotutors - один із найбільших ресурсів по MOOC у фізичній терапії в ортопедії URL : <https://www.physiotutors.com/>
5. Cochrane library - кокранівська бібліотека містить високоякісні незалежні наукові дослідження у сфері охорони здоров'я. URL : <https://www.cochranelibrary.com/>
6. Physiokeys - платформа, яка об'єднує останні дослідницькі статті з понад 90 журналів, пов'язаних з фізичною терапією. URL : <https://www.physiokeys.com/>
7. Українська асоціація фізичної терапії. URL : <https://uapt.org.ua/uk/home/>
8. iWalkAssess - мобільний додаток для проведення та оцінки 10-MWT та 6-MWT. URL : https://play.google.com/store/apps/details?id=com.utoronto.tri.iwalkassess&hl=en_US
9. REHABPRIME Physical Therapy in Ortopedics. URL : <https://rehabprime.com/>

7. Регуляції і політики курсу

Примітка. У цьому розділі науково-педагогічний визначає все, що є важливим для нього і здобувачів під час вивчення цієї навчальної дисципліни.

Наприклад:

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. У який спосіб і у які терміни здійснюється відпрацювання пропущених занять?

Політика академічної доброчесності

Які заходи перевірки на плагіат будуть вжиті викладачем? Які санкції будуть застосовані до здобувачів, що вдалися до списування, плагіату чи інших проявів недоброчесної поведінки? Проінформувати та надати приклади, як необхідно оформлювати цитування, посилатися на авторів запозичених фото, ілюстрацій тощо.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Прописати процедуру врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>.

Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога ЗНУ **Марти Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, надішліть листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ:
<http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>